

ÚVOD

Kdysi v roce 1985 si přála jít domů jedna má pacientka s pokročilou rakovinou. Opakovaně se mi se svým přáním svěřovala při nočních službách. Po celou dobu její nemoci jí nebyla pravdivě sdělena diagnóza a při každodenní vizitě jí lékař ujišťoval, že se vyléčí. Zdravotní stav se prudce zhoršoval. Napsala roztřesenou rukou lékaři pár řádků, protože už nemohla mluvit: „*Prosím, pusťte mne domů.*“ Lékař se od ní otočil a řekl: „*Doufám, že už to brzo skončí.*“ Umírala opuštěná, na jednotce intenzivní péče, za plentou, ve velkém neklidu. Nikdy na tento obraz utrpení nezapomenu. Je to jedna z mých nejbolestivějších vzpomínek. Bylo mi 20 let a kladla jsem si otázky, jak je možné, že se umírajícím lidem běžně lže. Že nikoho nezajímají jejich pocity, bolesti, smutek. Čí to byla chyba? Nemocnice? Vlády? Společnosti? Kdo byl za utrpení lidí zodpovědný? Toužila

jsem všechny překážky odstranit nebo z tohoto prostředí utéct. Rozpoznávala jsem, že utrpení umírajících lidí mi není lhostejné a že ho toužím změnit. Od této doby uplynulo 33 let.

Posledních deset let je můj život naplněný hospicovou péčí. Na svět se dívám očima umírajících lidí a jejich rodin. Vstupuji s týmem Domácího hospice Duha do silných příběhů našich pacientů a snažím se zajistit pro ně účinnou fyzickou, duševní a duchovní pomoc. Umírající lidé jsou naším velkým darem a potřebují mnoho lásky a naděje. Tito naši velcí učitelé nás formují pro hospicovou službu. Jsou trvalým zdrojem síly, protože veškeré naše snažení v zajištění dostupnosti a vytvoření husté sítě domácích hospiců je naším společným cílem.

Přeji všem umírajícím lidem zažít lásku, respekt k důstojnosti jejich života až do posledního okamžiku, a chci zabránit samotě. Je třeba být těmto lidem nablízku i v nemocnicích, kde dosud umírá velké procento pacientů bez naděje a v osamělosti. A Bůh stále hledá odhodlané

muže a ženy, kteří budou tomuto světu přinášet lásku v okamžicích smrti.

Často jsem přizvána do bolestí umírání mimo náš region, protože se na mě obracejí lidé s prosbou o pomoc z mnoha míst, kde stále tato služba chybí. Rodinní příslušníci mi vyprávějí o jejich zbědovaném stavu, fyzickém utrpení, bezmoci a beznaději. Někdy se mnou hovoří o eutanazii, ve které spatřují jediné možné řešení. Díky své mnohaleté zkušenosti ve zdravotnictví se snažím tlačit na náš zdravotně sociální systém a zajistit jim laskavější péči.

Když se ohlížím po letech hospicové služby zpět, cítím v srdci hluboký vděk za své povolání. Čas utišil mnohá zklamání, zoufalství, únavu a vyčerpání, která jsem musela prožít. Také vím, že jsem se za ty roky příliš nezměnila, že mě stále tíží mnoho břemen. Přesto jsem i při své nedokonalosti prožila s umírajícími na různých místech naší země ohromnou zkušenost.

Uvědomuji si, že se dopouštím i mnoha chyb, že se mohu při doprovázení nebo v týmu špatně

rozhodnout či vyhodnotit danou situaci, jednat příliš rychle a neuváženě. Ale přeji si, aby mě každá chyba vedla k novým začátkům i k větší pokoře. Mám touhu, abychom v hospici vytvořili pevné společenství, které bude jádrem naší služby. Neznám cestu, která by byla dopředu jasně vytyčená, a často jsem nucená dělat kroky do neznáma. Zvláště zkoušky, ale i chyby a pády formují mé nitro. I z toho všeho dál roste a vyvíjí se náš domácí hospic – toto malé „duhové dítě“.

Častokrát jsem prožívala úzkost, že náš hospic bude zrušen jen proto, že budou chybět finanční zdroje na službu. Jenom Bůh zná mou skutečnou vyčerpanost, ale také mou silnou touhu nepodlehnout všem vnitřním zmatkům a obavám, když ztrácím důvěru a chybí mi naděje. Učím se říkat znovu a znovu své „ano“ a pokračovat v cestě, která nás přivádí ke stále většímu počtu umírajících lidí.

K Duze patří velmi široké společenství nově vzniklých či vznikajících domácích hospiců, pozůstalých, přátel, podporovatelů, sponzorů, stu-

dentů a stážistů. Mnoho lidí se rozhodlo na základě kontaktu s živým společenstvím Duhy změnit svůj život. Neměli zkušenost s umírajícími, ale silně je zasáhlo svědectví, které tato služba zanechává. Do Duhy také během let přijely desítky lidí, kteří hledali inspiraci a zcela konkrétní pomoc při založení domácích hospiců. Když mě samotnou biskup Jan Baxant křtil v dospělém věku, přidal mi nečekaně i jméno Jany z Arku s tím, že se mi v mém poslání bude taková patronka hodit. A nemýlil se.

Jeden náš sponzor během svého setkávání s Domácím hospicem Duha přijal svátost křtu, biřmování a manželství. Stála jsem při přijetí svátosti křtu v jeho blízkosti a v blízkosti jeho nastávající ženy, které tekly slzy z očí. Cítuji z jednoho e-mailu, který napsal: *„Říci, co mě přivedlo s Duhou do kontaktu, by bylo krajně troufalé, ale mezi zásadní dílčí okolnosti patří rozhodně setkání s úžasným Pavlem Rouskem, farářem z Vysokého Veselí, který mně o Duze vyprávěl. A co dál? Vnitřní boj a bolest, která*

mě vedla k tomu, abych se snažil být lepším člověkem. Dále pomíjivost všeho a obrovská síla života, řádu – Božího uspořádání, které se tak marně snažíme pochopit, popsat a vysvětlit. A co pro můj osobní a duchovní život znamená společenství Duhy? Cítím respekt, stud a vnitřní konflikt mezi mou pohodlností a obrovským obdivem vůči týmu Duhy. Osobní život Duhy a jeho dnešní hrdinové ovlivňují všechny lidi, kteří s nimi přijdou do kontaktu.“

Obsah této knihy by měl být především svědectvím o zakládání domácích hospiců, o silné motivaci řady velmi statečných žen, majících za sebou prožitek smrti ve vlastních rodinách či setkání s velkým lidským utrpením. Prakticky všechny si prošly prvotním nadšením, ale i mnohými zklamáními. A jak napsal o Duze Pavel J. Sršeň, tiskový mluvčí Biskupství královéhradeckého: *„Ti, kteří jim v jejich snaze nebo na počátku nevěřili a házeli klacky pod nohy, včetně institucí, od kterých by se to nečekalo, ti všichni museli kapitulovat! Boží dílo se totiž zastavit nedá.“*

Celých deset let si od vzniku Domácího hospice Duha v Hořicích zapisuji příběhy našich nemocných, ale také střípky z každodenního života, poznatky z mých cest, přednášek, diskusí, ale i své vnitřní pohnutky a úvahy, které mi dávají podklady a impulsy pro sepsání druhého dílu knihy. Z mnoha událostí, které mě v tomto období potkaly, bylo pro mne zcela zásadní setkání s MUDr. Marií Svatošovou a kardinálem Milošlavem Vlkem. Srze jejich mnohaleté doprovázení jsem dozrávala do hospicové služby, neboť mi svým životem z víry dávali konkrétní příklad, potřebnou oporu a radu, abych dokázala naplnit, co se ode mne teď i v budoucnu žádá.